Itä- ja Pohjois-Suomen kaivannaisalan toimintasuunnitelma 2027-2031

LLHall 13.05.2026 § 48

Valmistelija

Itä- ja Pohjois-Suomen kaivannaisalan toimintasuunnitelma 2021–2024 hyväksyttiin kaikissa IP –alueiden maakuntaliitoissa keväällä 2021. Toimintasuunnitelma on tiivistänyt maakuntien välistä yhteistyötä kuluneella EU-ohjelmakaudella ja tukenut alueiden kaivannaisalan kehittämistä vastuullisuuden, TKI-toiminnan, yrittäjyyden, digitalisaation ja osaamisen peruspilareiden mukaisesti.

Toimintaympäristön muutosten, EU:n vihreän siirtymän tavoitteiden sekä kansallisen mineraalistrategian toimeenpanon edetessä toimintasuunnitelman on todettu olevan päivitystarpeessa.

Itä- ja Pohjois-Suomen toimijat kokoontuivat 28.–29.1.2026 Kajaanissa työpajaan, jossa arvioitiin mm. vastuullisen kaivannaistoiminnan vahvistamista kaikissa elinkaaren vaiheissa, TKI- ja innovaatioalustojen systemaattisempaa hyödyntämistä sekä toimijoiden yhteistä vaikuttamistyötä ja viestintää.

Edellä kuvatun perusteella on tarkoituksenmukaista käynnistää Itä- ja Pohjois-Suomen kaivannaisalan toimintasuunnitelman päivitystyö siten, että suunnitelma vastaa nykyistä toimintaympäristöä sekä kansallisia ja EU-tason strategisia linjauksia. Päivityksessä huomioidaan erityisesti vastuullisen kaivannaistoiminnan vahvistaminen, maakuntien väliset yhteistyörakenteet sekä toimenpiteiden konkretisointi tulevalle ohjelmakaudelle.

Päivitystyö valmistellaan IP-alueiden maakuntaliittojen yhteistyönä. Työpajan tuloksista on laadittu yhteinen koonti, jonka pohjalta valmistellaan päivitetty toimintasuunnitelmaluonnos. Luonnoksen kommentointiin osallistetaan laajasti Itä- ja Pohjois-Suomen kaivannaisalaan liittyviä verkostoja sekä elinkeinon edustajia, minkä jälkeen se viimeistellään maakuntaliittojen hyväksymiskäsittelyyn syyskaudella 2026. Tavoitteena on, että päivitetty toimintasuunnitelma ohjaa maakuntien välistä yhteistyötä, edunvalvontaa ja rahoituksen hyödyntämistä vuodesta 2027 alkaen.

Päivitetty toimintasuunnitelma on maakuntien välinen yhteistyöasiakirja, ei oikeusvaikutteinen strategia- tai ohjelma-asiakirja. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntajohtajat ovat sopineet prosessista kokouksessaan 27.2.2026. Hyväksymisprosessin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on kuitenkin tarpeen päättää yhteisestä menettelystä kaikissa IP-maakuntaliitoissa.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Takkula Hannu Lapin liitto

Päätösesitys Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntaliittojen yhteisenä linjauksena päätetään, että:

1. hyväksytään Itä- ja Pohjois-Suomen kaivannaisalan toimintasuunnitelman päivitysprosessi sekä esitetty valmisteluaikataulu siten, että toimintasuunnitelma tuodaan maakuntaliittojen hyväksymiskäsittelyyn syksyllä 2026,
2. päivitetty toimintasuunnitelma hyväksytään kaikissa IP-maakuntaliittojen maakuntahallituksissa yhdenmukaisella menettelyllä.

Päätös Maakuntahallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

LLHall 11.11.2026
112/00.04.01/2026

Valmistelija Paaso Ida Lapin liitto

Itä- ja Pohjois-Suomen seitsemän maakunnan yhteinen mineraalialan toimintasuunnitelma on valmisteltu vuosina 2025–2026 maakuntaliittojen yhteistyönä ja laajaa sidosryhmäverkostoa osallistaen. Toimintasuunnitelma päivittää alueen yhteisen mineraalialan kehittämisen painopisteet vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä, jossa korostuvat muun muassa kriittisten raaka-aineiden saatavuus, puhdas siirtymä, huoltovarmuus, vastuullisuus, kiertotalous sekä alueellisten arvoketjujen vahvistaminen.

Suunnitelman neljä strategista painopistettä ovat osaaminen ja TKI-ekosysteemit, vastuullinen mineraaliala ja kestävä luonnonvarojen käyttö, mineraalien arvoketjut ja aluetalous sekä turvallinen, ennakoitava ja kilpailukykyinen toimintaympäristö. Painopisteille on määritelty yhteiset tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet vuosille 2027–2031 sekä toimintamalli toimeenpanon ja seurannan tueksi.

Itä- ja Pohjois-Suomen mineraalialan toimintasuunnitelman 2027–2031 valmistelun yhteydessä on arvioitu SOVA-lain (200/2005) soveltuvuus. Tehdyn tarveharkinnan perusteella toimintasuunnitelma ei edellytä erillistä SOVA-lain mukaista ympäristöarviointimenettelyä.

Tavoitteena on vahvistaa maakuntien välistä yhteistyötä ja Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistä vaikuttavuutta mineraalialan kehittämisessä.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Takkula Hannu Lapin liitto

Päätösesitys

Maakuntahallitus päättää

1. hyväksyä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen mineraalialan toimintasuunnitelman vuosille 2027-2031 Lapin maakunnan osalta sekä
2. merkitä tiedoksi toimintasuunnitelman valmistelun yhteydessä tehdyn SOVA-lain (200/2005) mukaisen ympäristöarvioinnin tarveharkinnan ja sen johtopäätöksen, jonka mukaan toimintasuunnitelma ei edellytä erillistä ympäristöarviointimenettelyä.

Päätös